

lubelskie
Smakuj życie!

Numer
4(12)/2011

ISSN
2081-8033

Lubelski Informator Unijny

puls Regionu

Mówimy „tak” zielonej energii

str. 7

Hip-hop trafia do młodych ludzi

str. 11

Turystyczne cuda Lublina

str. 16

Fundusze dla firm w 2012 roku

str. 23

Spis treści

Aktualności

- 4 Noworoczne życzenia
- 5 Mocna czwórka dla Zarządu

Wywiad z...

- 7 Mówimy „tak” zielonej energii
Rozmowa ze Sławomirem Sosnowskim,
wicemarszałkiem województwa lubelskiego

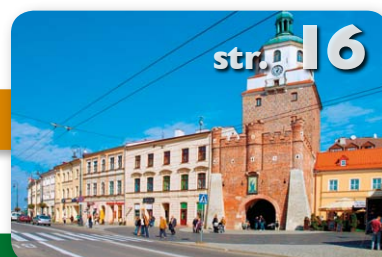

Wydarzenie

- 9 Lublin a polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej

Rozmowa numeru

- 11 Hip-Hop trafia do młodych ludzi
Rozmowa z Tomaszem „Dolarem” Dymkiem,
lubelskim muzykiem hip-hopowym

Kalendarium

- 12 Wmurowano kamień węgielny pod budowę terminala

Dobre praktyki

- 13 Policja widzi więcej i lepiej słyszy
- 16 Turystyczne cuda Lublina
- 19 Po pierwsze ekologia
- 21 Wybrano najlepsze praktyki w projekcie FRESH

Informator dla przedsiębiorców

- 23 Fundusze dla firm w 2012 roku

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”

Egzemplarz bezpłatny

Nakład: 5 000 egz.

Wydawca: Departament Regionalnego Programu Operacyjnego
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: 81 44 16 738
fax: 81 44 16 740
drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl

Redakcja: Oddział Informacji i Promocji RPO

Współpraca: Oddział Komunikacji Społecznej
Kancelarii Marszałka Województwa
Lubelskiego, Lubelska Agencja Wspierania
Przedsiębiorczości w Lublinie, Komenda
Wojewódzka Policji w Lublinie, Muzeum
Lubelskie w Lublinie, Departament Programów
Ponadregionalnych w Ministerstwie Rozwoju
Regionalnego, Port Lotniczy Lublin SA

Fotografie: Departament Regionalnego Programu
Operacyjnego, Departament Gospodarki
i Innowacji, Oddział Komunikacji Społecznej
Kancelarii Marszałka Województwa

Lubelskiego, Urząd Gminy Biłgoraj,
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki
Zdrowotnej w Radzynie Podlaskim, Mikołaj
Majda, Port Lotniczy Lublin SA, Maciej Zawada,
freshprojekt.eu, stock.xchng

Okładka: Wnętrze Kaplicy Trójcy Świętej
na Zamku Lubelskim. Szczegóły na stronie 16

Druk, skład i łamanie: PETIT Skład – Druk – Oprawa
Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa
ul. Tokarska 13, 20-210 Lublin
tel.: 81 744 56 59, fax: 81 441 03 33
biuro@petit.lublin.pl, www.petit.lublin.pl

Publikacja współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Twój pomysł, europejskie pieniądze

➤ Władze województwa podsumowały pierwsze 12 miesięcy pracy w nowym składzie

Na początku grudnia Zarząd Województwa Lubelskiego podsumował pierwszy rok pracy pod wodzą Krzysztofa Hetmana. Według Marszałka Zarząd zasłużył na mocną czwórkę.

Wiele uwagi poświęcono funduszom europejskim wykorzystywanym na Lubelszczyźnie.

Podkreślono dobre wykorzystanie środków unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Programu Rozwój Obszarów Wiejskich.

➤ Kaplica Trójcy Świętej została jednym z siedmiu nowych cudów Polski

Niezwykle miłe wyróżnienie spotkało Muzeum Lubelskie. W plebiscycie „Polska jest najfajniejsza” ogłoszonym przez magazyn *National Geographic Traveler*, Kaplica Trójcy Świętej znalazła się wśród laureatów, zdobywając tytuł jednego z siedmiu nowych cudów Polski. Nominowanych do konkursu było 35 miejsc wybranych z całego kraju.

Konserwacja najcenniejszych zabytków Lublina, w tym Kaplicy Trójcy Świętej, wpisanej na listę Dziedzictwa Europejskiego, została dofinansowana z funduszy Regionalnego Programu Operacyjnego.

➤ Wmurowano kamień węgielny pod budowę terminala portu lotniczego w Świdniku

W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz rządowych, samorządowych oraz wykonawcy inwestycji. Uroczystego poświęcenia dokonał metropolita lubelski abp Stanisław Budzik.

Koszt budowy terminala to prawie 67 mln zł. Środki z Regionalnego Programu Operacyjnego pozwolą na sfinansowanie niekomercyjnej części obiektu.

➤ Na Lubelszczyźnie będzie bezpieczniej

Wspólny wysiłek Komend Wojewódzkich Policji oraz Straży Pożarnej w połączeniu z funduszami europejskimi, sprawi że województwo lubelskie będzie bezpieczniejsze.

W Komendzie Miejskiej Policji w Lublinie uruchomiono specjalistyczne Stanowisko Wspierania Dowodzenia.

SWD ma usprawnić pracę mundurowych, którzy dzięki lepszej łączności i nowoczesnym technologiom lokalizacyjnym będą mogli szybciej i skuteczniej nieść pomoc potrzebującym.

Projekt *Lubelskie Bezpieczne* otrzymał dotację z RPO w wysokości niemal 13,5 mln zł.

➤ W 2012 r. funduszy dla firm nie zabraknie

Mamy dobrą wiadomość dla przedsiębiorców z województwa lubelskiego.

W 2012 r. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości ogłosi konkursy na pozyskanie funduszy europejskich z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Konkursy będą adresowane do firm, uczelni wyższych, jednostek naukowych oraz instytucji otoczenia biznesu.

➤ W Lublinie odbyła się jedna z konferencji w ramach polskiej prezydencji

Lublin znalazł się na mapie ważnych spotkań w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Właśnie u nas odbyła się konferencja pt. *Instrumenty polityki spójności jako narzędzie wsparcia dla regionów borykających się z problemami rozwojowymi*.

Do stolicy województwa przybyło 250 osób – ekspertów i praktyków oraz przedstawicieli samorządów lokalnych. Uczestnicy spotkania debatowali nad unijnym wsparciem dla regionów.

Spełnienia marzeń i wszelkiej pomysłowości

w Nowym 2012 Roku

życzy Dyrekcja oraz pracownicy

Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego

Lublin, grudzień 2011 r.

Mocna czwórka dla Zarządu Województwa

Na początku grudnia Zarząd Województwa Lubelskiego podsumował pierwszy rok pracy pod wodzą Krzysztofa Hetmana. Według marszałka Zarząd zasłużył na mocną czwórkę.

Podczas spotkania z dziennikarzami sporo miejsca poświęcono funduszom europejskim. Do sukcesów Marszałek zaliczył rozwiązanie sporu dotyczącego Centrum Spotkania Kultur, sztandarowej inwestycji władz województwa, finansowanej z Regionalnego Programu Operacyjnego. Nowoczesne CSK ma powstać w miejscu słynnego na cały region „Teatru w Budowie”. – *W momencie, gdy zaczynaliśmy prace budowa CSK była zagrożona ze względu na spór z wykonawcą dokumentacji architektonicznej. Wtedy rozważaliśmy dwa scenariusze: albo rozwiązać umowę i szukać nowego projektanta albo spokojnie i rzeczowo rozmawiać z już wybranym wykonawcą. Wybraliśmy drugi wariant i, jak pokazał czas, była to słuszna decyzja – przyznaje Krzysztof Hetman.* Gotowa jest już dokumentacja budowlana obiektu i pozwolenie na budowę. Wybrany został również inżynier kontraktu.

Plusem jest także dobre wykorzystanie środków unijnych z RPO. Województwo sięgnęło po dodatkowe 21,6 mln euro z Krajowej Rezerwy Wykonania, choć jak przyznaje marszałek mogło być ich trochę więcej. – *Znaleźliśmy się w drugiej połowie rankingu regionów, ale było to związane m.in. z nieterminową realizacją projektów przez beneficjentów programu, przez co proces rozliczania środków europejskich był mocno utrudniony i rozciągał się w nieskończoność. Rozwiązaniem okazała się lista podmiotów, które opóźniały realizację swoich inwestycji. Wystarczyło dwukrotne opublikowanie tzw. czarnej listy niepokornych beneficjentów, aby skłonić ich do wykonywania projektów zgodnie z harmonogramem. Dzisiaj praktycznie nie mamy już z tym problemów – zaznaczył Krzysztof Hetman.*

Wiele pozytywnych zmian zaszło w Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, która odpowiada na podział funduszy z RPO dla przedsiębiorców. Udało się m.in. skrócić czas oczekiwania na wypłatę środków europejskich, ujawniono listy oceny wniosków oraz ustanowiono opiekunów projektów, czyli osoby, które indywidualnie prowadzą projekt od momentu podpisania umowy do jego zakończenia i rozliczenia. To wpłynęło na zwiększenie odpowiedzialności pracowników LAWP. – *Usprawnienie funkcjonowania LAWP sprawiło, że aplikowanie o środki europejskie i rozliczanie dotacji przez firmy stało się bardziej przyjazne i łatwiejsze – podkreśla Hetman.*

Kolejny punkt to rewolucja informatyczna w regionie. – *Hasło, że zastaliśmy województwo analogowe, a zostawimy cyfrowe nie traci na aktualności i zbliżamy się do jego realizacji wielkimi krokami – przekonuje marszałek.* Dzięki unijnej pomocy wspólnie z pięcioma województwami Polski Wschodniej wkraczamy

w realizację projektu szerokopasmowego dostępu do Internetu, który jak zaznacza Krzysztof Hetman, ma dla Lubelszczyzny cywilizacyjne znaczenie. Władze samorządowe są zainteresowane również przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu. W tym celu województwo składa wnioski do Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Dzięki niemu komputery przenośne trafiają do biednych rodzin, osób niepełnosprawnych oraz instytucji publicznych, głównie szkół i instytucji kultury.

Z pozostałych w dyspozycji władz województwa środków z Regionalnego Programu Operacyjnego finansowane są dwa duże projekty: informatyzacja administracji, znana jako „Wrota Lubelszczyzny” oraz budowa Sieci Informacji Przestrzennej. Marszałek nie kryje: *Z realizacją pierwszej z wymienionych inwestycji mamy pewne perturbacje. Rozwiązaliśmy np. kontrakt z inżynierem projektu. Teraz w jego realizację włączają się zewnątrzni eksperci, których poprosiliśmy o pomoc. Projekty informatyczne mają to do siebie, że pociągają za sobą gigantyczne koszty, a zażartą walkę o zamówienia toczą firmy specjalizujące się w tej dziedzinie i tak*

Licznik RPO

Urząd Marszałkowski wspólnie z Lubelską Agencją Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie rozdysponował wśród firm, samorządów i organizacji pozarządowych **85,39% budżetu RPO**, czyli **4,18 mld zł**.

Do **74 ogłoszonych konkursów** zgłosiło się blisko **5,5 tys.** przedsiębiorców, uczelni, szkół, szpitali, samorządów, organizacji pozarządowych i innych instytucji starających się o wsparcie z funduszy europejskich.

Nasz region plasuje się w czołówce województw pod względem liczby podpisanych umów. Dotychczas zawarliśmy **1 883 umowy**, co daje nam **3 miejsce** w kraju.

W umowach zakontraktowaliśmy ok. **3,2 mld zł** pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego. Oznacza to, że wartość umów stanowi już **67,66%** budżetu programu.

Dobrze radzimy sobie również z wypłacaniem funduszy dla beneficjentów oraz certyfikacją wydatków do Komisji Europejskiej. Zrefundowaliśmy ok. **33%** dostępnych środków z RPO (**1,55 mld zł**). Z kolei do Komisji Europejskiej potwierdziliśmy **1/3 budżetu programu**, tj. **1,4 mld zł**.

Dane z 30 listopada 2011 r.

jest w skali całego kraju, nie tylko w naszym województwie. Jednak dodaje, że już teraz udało się bez przeszkód kupić kilka tysięcy zestawów komputerowych, uruchomiono też 137 hot-spotów w całym regionie. Nikt nie ma wątpliwości, że jest to ważny projekt, dzięki któremu już niedługo mieszkańcy województwa będą mogli załatwić wiele spraw w urzędach bez wychodzenia z domu. W 2011 r. ruszyła też budowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej. – Wybraliśmy już inżyniera kontraktu. Pod koniec roku uruchomimy przetarg na I etap realizacji przedsięwzięcia – wylicza Krzysztof Hetman. Marszałek przyznaje, że jest to niedoceniany projekt, ale niezwykle ważny. – W jednym miejscu zgromadzimy informacje o naszym regionie i będą to informacje ważne zarówno dla przedsiębiorców, jak i turystów. Informatyzacja to nie tylko dostęp do Internetu. Prawdziwa rewolucja czeka szkoły podstawowe w województwie. Do pierwszych 40 placówek trafiły już nowoczesne zestawy edukacyjne, składające się z tablicy interaktywnej i multimedialnego projektora. Środki na ten cel pochodziły z RPO. W 2012 r. innowacyjne pomoce naukowe otrzymają kolejne 173 szkoły.

Do trudnych spraw marszałek zaliczył przyszłość niewykorzystanych gruntów pod pierwotnie planowane lotnisko w Niedźwiadzie. Władze województwa porozumiały się już z gminami Ostrówek i Niedźwiada w sprawie przygotowania inwentaryzacji planów zagospodarowania przestrzennego. – Inwentaryzację przeprowadza Biuro Planowania Przestrzennego wspólnie z samorządami. Dopiero po jej przeprowadzeniu będzie można zaproponować zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego tego terenu pod przyszłe inwestycje, które mogłyby tam powstać – mówi K. Hetman. Zarząd chce, aby na terenach po planowanym lotnisku mogły być realizowane wszelkie, nawet bardzo odważne pomysły. – Chodzi o to, aby udało się nam stworzyć maksymalnie elastyczny plan zagospodarowania przestrzennego, który nie zamknie drogi do realizacji wielu różnych przedsięwzięć,

które dziś uznajemy za nierealne – podkreśla Jacek Sobczak, członek ZWL. Władze regionu zastanawiają się np. nad uruchomieniem w części tego obszaru strefy ekonomicznej. – Być może uda się pozyskać na ten cel dotację z nowego Regionalnego Programu Operacyjnego, która pozwoli na przygotowanie strefy aktywności gospodarczej – zapowiada marszałek. Pomysłów jest znacznie więcej. Mówi się o torze wyścigowym, farmach wiatrakowych wykorzystujących energię odnawialną czy zoo safari. – Wariantów jest kilka. Pamiętajmy, że jest to naprawdę ogromny obszar, obejmujący 180 ha, na którym obok siebie może funkcjonować wiele różnych przedsięwzięć – wskazuje Krzysztof Hetman.

Z tym wiąże się także promocja gospodarcza Niedźwiady. Taki projekt zostanie włączony do grona kluczowych inwestycji Regionalnego Programu Operacyjnego, jeśli na takie rozwiązanie zgodzi się Komisja Europejska. – Konsultujemy projekt ze środowiskiem przedsiębiorców i wspólnie szukamy najlepszych rozwiązań – informuje Hetman.

Na zakończenie marszałek zapowiedział innowacyjne podejście do polityki regionalnej. – Już w 2012 roku chcielibyśmy rozpocząć prace nad przygotowaniem projektów kluczowych przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego, który zostanie uruchomiony w 2014 roku. Dokumentację tych inwestycji sfinansujemy z funduszy obecnego RPO. Myślenie i działanie z wyprzedzeniem pozwoli nam uniknąć sytuacji z przed kilku lat, kiedy regiony weszły w perspektywę 2007–2013 z opóźnieniem, mając jedynie zarys projektów i pomysłów na wykorzystanie unijnych dotacji – deklaruje K. Hetman. Zmieni się również podejście do wydawania środków europejskich. Rozpraszenie funduszy zastąpi ich koncentracja. – Czekają nas trudne rozmowy z samorządami na temat nowego sposobu podziału dotacji w latach 2014–2020 – prognozuje marszałek.

Paweł Florek

Zarząd Województwa Lubelskiego w komplecie.

Od lewej stoją: Jacek Sobczak – członek ZWL, Krzysztof Grabczuk – wicemarszałek województwa lubelskiego, Krzysztof Hetman – marszałek województwa lubelskiego, Sławomir Sosnowski – wicemarszałek województwa lubelskiego oraz Tomasz Pękalski – członek ZWL

Mówimy „tak” zielonej energii

**Rozmowa ze Sławomirem Sosnowskim,
wicemarszałkiem województwa lubelskiego**

Nowa strategia Unii Europejskiej Europa 2020 stawia na zwiększenie udziału energii odnawialnej w ogólnej produkcji i zużyciu energii oraz na zmniejszenie emisji szkodliwych gazów cieplarnianych do atmosfery. Wiele wskazuje na to, że w tym kierunku podąży też przyszła polityka spójności i z nowego Regionalnego Programu Operacyjnego będziemy mogli pozyskać fundusze np. na kolektory słoneczne. To dobra wiadomość, bo w obecnym RPO pieniędzy na odnawialne źródła energii było niewiele.

Zgadza się, funduszy nie było dużo zarówno w RPO, jak i Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wiązało się to z rozproszeniem środków europejskich, które musiały trafić do wielu obszarów i dziedzin w ograniczonej ilości. Pamiętajmy jednak, że wśród projektów kluczowych Regionalnego Programu Operacyjnego znajduje się biogazownia w miejscowości Jeziorzany (druga biogazownia w Batorzu jest na liście rezerwowej – przyp. aut.), która będzie pracowała na bazie wywaru z gorzelnii. Natomiast w przypadku PROW zainteresowanie dotacjami na odnawialne źródła energii ze strony samorządów było niewielkie. Zapewne dlatego, że jest to dziedzina, która dopiero się rozwija i trzeba sporo czasu, aby zrealizować inwestycję wykorzystującą OZE. Przykładem może być budowa i uruchomienie biogazowni w Uhninie, które trwały trzy lata. Na szczęście ten proces udaje się skracać, bowiem kolejna bio-

Biogazownie mają rację bytu, tylko trzeba je umiejętnie lokalizować, czyli budować w miejscach, gdzie dostępny jest substrat np. biomasa roślinna, z którego mogą one wytworzyć energię

gazownia w Siedliszczkach powstała w dwa lata. Dlatego cieszą mnie zapewnienia Komisji Europejskiej o dalszym finansowaniu projektów z zakresu zielonej energii. Jestem przekonany, że dzięki temu w niedalekiej przyszłości będziemy w większym stopniu wytwarzać energię korzystając z promieni słonecznych, siły wiatru oraz biomasy.

Pozostając przy kolektorach. W naszym regionie stały się one bardzo popularne. Dzięki dofinansowaniu kupiły je m.in. władze Biłgoraja, gminy Kraśnik oraz gmin „Doliny Zielawy”. Instalacje solarne pojawiły się też na dachu szpitala w Radzynie Podlaskim. Skąd tak duże zainteresowanie solarami w województwie lubelskim?

Do tych przykładów możemy dołączyć szpital w Parczewie, który jako pierwszy zainstalował kolektory słoneczne, natomiast wśród samorządów, pionierem była gmina Kłoczew w powiecie ryckim. O popycie na unijne dotacje przeznaczane na zakup solarów decydowała wysoka cena tych urządzeń. Sfinansowanie instalacji solarnych z domowych budżetów jest bardzo trudne. Dlatego np. gminy tak chętnie występowały o fundusze na ten cel, ponieważ pokrywały one większość kosztów zakupu kolektorów. Pozostała częśći dokładali mieszkańcy, którzy byli zainteresowani wykorzystaniem energii słonecznej. Dla obu stron takie rozwiązanie było bardzo korzystne, bowiem dzięki solarom gminy i ich mieszkańcy oszczędzali na produkcji energii cieplnej. Z drugiej strony w naszym województwie występuje bardzo duże nasłonecznienie, a co za tym idzie efektywność instalacji solarnych jest bardzo wysoka. Nie ma wątpliwości, że był to istotny czynnik zachęcający do kupna i montażu kolektorów.

Kolektory tak, biogazownie nie. Dopiero w tym roku otwarto na Lubelszczyźnie pierwsze bioelektrownie. W województwie

uchodzącym za rolniczy region powinno być ich co najmniej kilka. Mimo, że na budowę biogazowni można pozyskać fundusze europejskie, mało kto decyduje się na ten krok. Dlaczego?

Jestem innego zdania. Nie powiedziałbym „nie” biogazowniom. Wręcz przeciwnie. Biogazownie mają rację bytu, tylko trzeba je umiejętnie lokalizować, czyli budować w miejscach, gdzie dostępny jest substrat, np. biomasa roślinna, z którego mogą one wytworzyć energię. W naszym regionie buduje się coraz więcej tego typu obiektów. Obok dwóch już istniejących biogazowni powstają kolejne we Włodawie, Parczewie, czy Międzyrzeczu Podlaskim. Warto podkreślić jednak, że nie może być ich też zbyt wiele, ponieważ funkcjonowanie biogazowni jest uzależnione od dostępności substratu do produkcji energii. Jeśli na danym terenie jest go za mało lub zupełnie nie występuje, budowa biogazowni po prostu się nie opłaca.

Mam nadzieję, że w nowym budżecie UE na lata 2014–2020 znajdą się pieniądze na budowę kanalizacji i wodociągów, ponieważ poziom zwodociągowania i skanalizowania naszego regionu nie jest zadowalający

A co z energią wiatrową? Jak radzimy sobie z jej wykorzystaniem w województwie lubelskim?

Realizujemy kilka projektów związanych z wykorzystaniem energii wiatrowej. Obecnie w regionie pracują dwa wiatraki. Oczywiście, to niewiele, ale trzeba zaznaczyć, że uruchomienie elektrowni wiatrowych nie jest proste. Poprzez je wielomiesięczny monitoring siły wiatru na obszarze, gdzie planowane jest postawienie wiatraków. Jeśli siła wiatru jest niewielka, automatycznie spada rentowność elektrowni wiatrowych. Nikt nie podłączy się do elektrowni, która będzie dostarczała prąd z przerwami, np. tylko w dni wietrzne. Koncesji na uruchomienie elektrowni wiatrowych mamy wiele, dlatego myślę, że w przyszłości powstaną być może nawet wioski wiatrowe. Warunkiem jest jednak siła wiatru. Ciekawym rozwiązaniem jest np. łączenie dwóch różnych źródeł energii odnawialnej np. energii słonecznej i wiatrowej lub wiatrowej i biogazowni. Są takie przykłady w Europie, gdzie wiatraki pracują obok biogazowni. Jednak muszą na to pozwolić warunki klimatyczno-przyrodnicze, czyli odpowiednia siła wiatru i dostępność biomasy.

**Nowa oczyszczalnia ścieków w gminie Serokomla.
Budowa oczyszczalni i kanalizacji sanitarnej kosztowała ponad 6 mln zł.
Dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego wyniosło przeszło 4 mln zł**

Przy wsparciu Unii Europejskiej gminy inwestują w oczyszczalnie ścieków, budowę kanalizacji oraz wodociągów. Widać wyraźnie, że zastrzyk zewnętrznych środków podziałał na samorządy mobilizująco, a te chcą wykorzystać swoje pięć minut i polepszyć jakość życia mieszkańców. Czy w latach 2014-2020 też będą mogły starać się o środki na gospodarkę wodno-ściekową?

Mam nadzieję że tak, ponieważ poziom zwodociągowania i skanalizowania województwa nie jest jeszcze zadowalający. Owszem są gminy, które w 100% korzystają z bieżącej wody i kanalizacji, ale to wyjątki. Potrzeby w tym zakresie są bardzo duże i bez dalszej pomocy Unii Europejskiej byłoby trudno zakończyć proces wodociągowania i kanalizowania regionu. Pamiętajmy, że chodzi tu przede wszystkim o zaopatrzenie mieszkańców w bieżącą wodę, która jest niezbędna do życia. Liczę więc, że w nowych programach unijnych znajdą się środki na ten cel.

Na początku grudnia Zarząd Województwa Lubelskiego podsumował pierwszy rok pracy w nowym składzie. Marszałek wystawił zarządowi mocną czwórkę. Jednak patrząc na wykorzystanie funduszy europejskich głównie z Programu Rozwój Obszarów Wiejskich, ocena powinna być chyba znacznie wyższa?

Ciągle utrzymujemy się „na pudle”, jeśli chodzi o wykorzystywanie środków europejskich z Programu Rozwój Obszarów Wiejskich. Ponadto jesteśmy bezkonkurencyjni w programie LEADER

Ciągle utrzymujemy się „na pudle”, jeśli chodzi o wykorzystywanie środków europejskich z PROW. Statystyki programu są dynamiczne, ale w rankingu województw nie schodzimy poniżej trzeciego miejsca. Ponadto jesteśmy bezkonkurencyjni w programie LEADER, będącym elementem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dlatego zgadzam się, że jeśli chodzi o PROW możemy wystawić sobie nawet piątkę. Dzięki funduszom z tego programu lubelskie wsie i miasteczka stają się nowocześniejsze i piękniejsze. Dla nich to prawdziwy skok cywilizacyjny.

Rozmawiali:
Monika Płońska, Paweł Florek

Lublin a polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej

Lublin znalazł się na mapie ważnych spotkań w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Właśnie u nas, 17 i 18 listopada 2011 r., odbyła się konferencja *Instrumenty polityki spójności jako narzędzie wsparcia dla regionów borykających się z problemami rozwojowymi*. Uroczyste konferencję otworzyli Elżbieta Bieńkowska, minister rozwoju regionalnego oraz Krzysztof Hetman, marszałek województwa lubelskiego.

– Europejskie regiony borykają się z bardzo różnorodnymi i często specyficznymi problemami, które uniemożliwiają lub w istotny sposób utrudniają ich dynamiczny rozwój. Udostępnianie regionom skutecznych narzędzi do radzenia sobie z nimi to jedno z najważniejszych zadań stojących przed polityką spójności u progu nowej perspektywy finansowej na lata 2014–2020 – podkreślała Elżbieta Bieńkowska, minister rozwoju regionalnego (fot. Maciej Zawada)

W konferencji uczestniczyło 250 Reprezentantów i Przedstawicieli Regionów ze wszystkich krajów Europy, ale także zaproszono gości z USA i Kanady, ponieważ regionalne problemy rozwojowe pojawiają się na całym świecie i są przedmiotem zainteresowania nie tylko na kontynencie europejskim. Warto korzystać z doświadczeń i wiedzy innych, aby tworzyć i wdrażać takie projekty, które mają szansę realizacji. Poruszane podczas dyskusji kwestie związane były m.in. z wyzwaniem demograficznymi, ze sposobem wykorzystywania środowiska przyrodniczego czy tworzeniem strategii rozwojowych dla regionów przemysłowych.

– Lubelszczyzna to dobre i nieprzypadkowe miejsce na debatę dotyczącą tej tematyki – mówił Krzysztof Hetman, marszałek województwa lubelskiego.

Efektom konferencji ma być zestaw propozycji, dzięki którym regiony słabiej rozwinięte będą miały możliwość korzystania ze środków unijnych tak, aby odpowiadało to ich faktycznym potrzebom i przynosiło wymierne efekty.

Dla pięciu województw Polski Wschodniej, objętych Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej (województwa: lubelskie, podlaskie, świętokrzyskie, podkarpackie i warmińsko-mazurskie), najważniejszy był panel dyskusyjny na temat *Polska Wschodnia – potencjał dla inteligentnej specjalizacji*. *Inteligentne regionalne specjalizacje* to koncepcja nowej strate-

Polska na czele Rady Unii Europejskiej

Pierwsze nawiązanie do prezydencji znalazło wyraz w Traktacie ustanawiającym Europejską Wspólnotę Węgla i Stali podpisanym w Paryżu 18 kwietnia 1951 r. i określało czas jej trwania na 3 miesiące. W 1957 r. na mocy podpisanych wówczas tzw. Traktatów rzymskich okres sprawowania prezydencji przez państwa członkowskie został wydłużony do pół roku.

1 maja 2004 r. Polska (wraz z Cyprem, Republiką Czeską, Estonią, Litwą, Łotwą, Maltą, Słowacją, Słowenią oraz Węgrami), przystępując do Unii Europejskiej uczestniczyła w największym rozszerzeniu w historii Unii Europejskiej. Jednym z przywilejów wynikającym z członkostwa w UE jest przewodniczenie przez dany kraj pracom Rady Unii Europejskiej. W trakcie sześciu miesięcy sprawowania prezydencji zadania realizowane przez państwo skupiają się wokół trzech najważniejszych kwestii:

- ✦ przewodniczenie pracom Rady UE oraz jej organów pomocniczych (grup roboczych i komitetów),
- ✦ reprezentowanie Rady UE w relacjach z innymi instytucjami UE,
- ✦ reprezentowanie UE w stosunkach międzynarodowych (wobec państw trzecich i organizacji międzynarodowych).

Polska objęła przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej 1 lipca 2011 r. Partnerami Polski w ramach trio są Dania oraz Cypr, które będą sprawowały przewodnictwo w Radzie UE odpowiednio w pierwszej oraz drugiej połowie 2012 r.

Źródło: www.pl2011.eu/www.mrr.gov.pl

gii rozwoju regionalnego. Chodzi tu o taki sposób efektywnego korzystania ze środków unijnych, aby koncentrować się na najważniejszych, kluczowych regionalnych priorytetach – skupiać się na najbardziej obiecujących dziedzinach, np. innowacjach ekologicznych, tworzeniu produktów wysokiej jakości czy wyznaczaniu obszarów badawczych w wybranych dziedzinach.

Rada Unii Europejskiej jest jednym ciałem, ale ze względu na organizację prac zbiera się – zależnie od omawianej problematyki – w różnych formacjach. Grono obecnych stanowią wtedy ministrowie z poszczególnych państw członkowskich i europejscy komisarze odpowiedzialni za omawianą dziedzinę.

W latach 90. Rada spotykała się w 22 formacjach, od czerwca 2000 roku przez dwa kolejne lata w szesnastu, a od czerwca 2002 r. już tylko w dziewięciu. Od kiedy w dniu 1 grudnia 2009 r. wszedł w życie traktat z Lizbony, formacji Rady jest dziesięć. Niezależnie od tego Rada pozostaje pojedynczą instytucją, a decyzja podjęta przez jedną ze wspomnianych dziesięciu grup jest decyzją całej Rady.

Siedzibą Rady jest Bruksela, gdzie organ ten zbiera się kilka razy w miesiącu (w kwietniu, czerwcu i październiku posiedzenia odbywają się w Luksemburgu).

Źródło: www.pl2011.eu

– W nowej perspektywie finansowej Polska Wschodnia może być modelowym przykładem współpracy i rozwoju regionów. Może i powinna stać się regionem zauważalnym w Europie, nie tylko jako brama Unii Europejskiej na Wschód, ale nade wszystko, jako obszar dobrze i efektywnie korzystający z unijnego wsparcia – mówił marszałek Krzysztof Hetman (fot. Maciej Zawada)

Przy tworzeniu strategii rozwoju związanych z inteligentnymi specjalizacjami należy brać pod uwagę lokalne umiejętności, przedsiębiorczość mieszkańców czy zasoby, którymi dysponuje dany region, ale także możliwości współpracy z innymi regionami w celu wzrostu efektywności realizowanych projektów. Uczestnicy mogli poznać przykładowe projekty stworzone i prowadzone w ramach „inteligentnych specjalizacji”, które są efektem różnych inicjatyw rozwojowych w województwach objętych Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej. Projekt *Dolina Lotnicza* jest realizowany w województwie podkarpackim, ponieważ ten region znany jest z rozwiniętego przemysłu lotniczego. Tam też jest duża liczba ośrodków naukowo-badawczych, zaplecze edukacyjne i szkoleniowe związane z tą branżą. *Fundacja Klaster Polskie Jachty* prowadzi swoją działalność w województwie podlaskim, wykorzystując naturalne walory regionu oraz dużą koncentrację firm działających w sektorze szklarskim. Zaprezentowano też projekt *Targi Kielce S.A.*, który funkcjonuje na terenie województwa świętokrzyskiego, wykorzystując swoje położenie geograficzne i jest w tej chwili trzecim największym takim przedsięwzięciem w Europie Środkowo-Wschodniej.

Moderatorem I sesji plenarnej pn. *Wymiary opóźnień rozwojowych i ich implikacje dla polityki regionalnej* był Marcei Niezgoda, wiceminister rozwoju regionalnego. Od lewej siedzą: Indermit Gill – Bank Światowy, USA; Jose Enrique Garcilazo – OECD, Francja; Jan Aart Scholte – Warwick University, Wielka Brytania; Tassilo Herrschel – University of Westminster, Wielka Brytania; Marcei Niezgoda – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Polska (fot. Maciej Zawada)

Podczas tego spotkania omawiano możliwości i warunki, które powinny być spełnione, aby w naszych województwach mogły być tworzone i realizowane „inteligentne specjalizacje”. Nasze województwo w panelu reprezentował **Bogdan Kawałko**, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego. W wystąpieniu, które otwierało dyskusję zwrócił uwagę na skuteczne i efektywne wdrażanie Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Jednocześnie podkreślił, że regiony takie jak nasz, pomimo że są słabiej rozwinięte, powinny brać udział w budowaniu siły i konkurencyjności gospodarki unijnej. Będzie to możliwe, jeżeli wsparcie Unii zostanie ukierunkowane na wykorzystanie badań naukowych, tworzenie infrastruktury, transfer technologii, bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców czy na kluczowe potencjały regionów Polski Wschodniej.

Na zakończenie dwudniowej konferencji goście mieli możliwość zwiedzenia inwestycji realizowanych ze środków unijnych, które znajdują się w Lublinie. Można było obejrzeć budynek Środowiskowego Laboratorium Energii Odnawialnej Instytutu Agrofizyki PAN w Lublinie. Powstają tam nowo-

Dwudniowa konferencja pn. *Instrumenty polityki spójności jako narzędzie wsparcia dla obszarów borykających się problemami rozwojowymi* zorganizowana w Lublinie zgromadziła 250 osób, ekspertów i praktyków oraz przedstawicieli samorządów lokalnych (fot. Maciej Zawada)

czesne laboratoria, które umożliwią badanie wytwarzania biomasy i przetwarzania jej dla celów energetycznych. Laboratorium nie tylko prowadzi działalność naukową, ale także oferuje usługi dla odbiorców prywatnych, zbliżając świat nauki i świat praktyków, budując regionalny potencjał do produkcji energii odnawialnej. Goście zawitali także w miejsce, gdzie trwa realizacja projektu *Renowacja Teatru Starego w Lublinie*. Odnowiony Teatr Stary będzie interdyscyplinarną sceną o wysokim poziomie artystycznym. Na stałe zagospodzą tu teatr, muzyka i literatura. Można było także zwiedzić budynek Collegium Pharmaceuticum, wybudowany w ramach projektu *Budowa Teoretycznych Zakładów Naukowych Uniwersytetu Medycznego w Lublinie*. Znajdują się tutaj 72 laboratoria naukowo-dydaktyczne, gdzie prowadzi się m.in. prace z dziedziny biochemii, chemii leków czy technologii chemicznej środków leczniczych.

Ludmiła Jabłońska
Oddział Funduszy Europejskich

Zobacz więcej!

Więcej informacji oraz zdjęć z konferencji można znaleźć na stronie internetowej www.mrr.gov.pl/lublin

Dolar podsumowuje kampanię RPO

Hip-hop trafia do młodych ludzi

Rozmowa z Tomaszem „Dolarem” Dymkiem, lubelskim muzykiem hip-hopowym

Z pewnością nikt nie był obojętny na kampanię, a to ważne, bo przecież powinna ona poruszać

Skąd pomysł, aby wziąć udział w tak nietypowej akcji promocyjnej?

Pomysł na kształt kampanii i mój udział w niej wyszedł od agencji Red Brench, która skontaktowała się ze mną. Agencja szukała osoby, która mogłaby muzycznie dotrzeć do mieszkańców Lubelszczyzny, kogoś kto w lekkiej formie przedstawi idee oraz efekty korzystania z unijnych funduszy. Bardzo spodobały mi się założenia projektu i możliwości jakie ze sobą niesie. Myślałem, że to był dobry pomysł, żeby poprzez hip-hopową stylistykę pokazać młodych ludzi, którzy są pełni energii i chęci aktywnego działania na Lubelszczyźnie.

Ile czasu zajęło Ci napisanie tekstu piosenki i czy miałeś z tym jakieś problemy?

Pisanie tekstu do utworu, który promuje hasło „Lubelskie, jasne że do przodu” nie było łatwe. Chciałem w treści umieścić nadzieje i radość młodych ludzi, inwestycje europejskie oraz oddać atmosferę Lubelskiego. Zależało mi na ukazaniu młodzieży w dobrym świetle, jako ludzi, którzy dążą do celu i cieszą się życiem na co dzień. Przy pisaniu tekstu zapoznawałem się z inwestycjami, które są realizowane w ramach RPO. Rozmawiałem także z wieloma młodymi ludźmi, żeby poznać ich punkt widzenia na zmiany, które zachodzą dzięki inwestycjom. Po kilku dniach udało mi się to wszystko zebrać w jedną całość, dzięki czemu mogłem napisać pełny tekst, czego efektem jest utwór promujący RPO.

Powiedz, jak oceniasz samą kampanię, myślisz że taki przekaz trafi do młodych ludzi?

Z pewnością ta forma oraz środki użyte dla celów kampanii trafiły w odpowiednie środowisko. Widziałem spore zainteresowanie ze strony młodych ludzi. To z pewnością był dobry pomysł. Hip-hop trafia do młodych ludzi, a użycie go jako przekazywacza treści kampanii wydaje mi się strzałem w dziesiątkę. Na pewno spore zainteresowanie wzbudził klip, który został nakręcony do utworu promującego RPO. Wiele osób pytało mnie o kampanię, o to, czego dotyczy. Sądzę, że to był świetny pomysł, żeby dotrzeć do młodych ludzi, ale też pokazać starszym, że młodzież ma ambicje i plany.

Jak środowisko hip-hopowe odebrało Twój udział w kampanii?

Dostawałem różne sygnały. Z jednej strony wiele osób nie rozumiało mojego udziału w kampanii, doszukiwali się w tym autopromocji. Jednak z innej strony dostałem sporo ciepłych słów od osób ze środowiska, które doceniały warsztat tekstu i wykonania utworu, a także moje zaangażowanie w sprawy lokalne. Środowisko było podzielone, jedni nie wyobrażali sobie jak można połączyć hip-hop z funduszami europejskimi, drudzy chwalili mnie za innowacyjność formy i lokalny patriotyzm. Z pewnością nikt nie był obojętny na kampanię, a to ważne, bo przecież powinna ona poruszać.

Rozmawiał Remigiusz Małecki

Tomasz „Dolar” Dymek, absolwent administracji na UMCS, przyszły dziennikarz, a przede wszystkim muzyk hip-hopowy. Od 1999 roku zajmuje się sztuką spontanicznej słownej improwizacji, czyli tak zwanym freestylem. Wykorzystując swoje umiejętności błyskawicznej melodeklamacji, bierze udział w licznych konkursach. Na swoim koncie ma kilkadziesiąt osiągnięć. Jest m.in. finalistą „Wielkiej Bitwy Warszawskiej”, „Slamu Poetyckiego”, „Freestyle Battle”, „Freestyle Session” czy „Bitwy o Bałtyk”. Wielokrotnie brał udział w pokazie freestyleowym „Microphone Masters” w Warszawie.

A co między koncertami? Stawia na rozwój, kreatywność i entuzjazm. Lubi pizzę, owoce morza, polską prozę, w wolnych chwilach rzuca freesbee i słucha rapu.

Wmurowano kamień węgielny pod budowę terminala

2 grudnia 2011 r. wmurowano kamień węgielny pod budowę terminala pasażerskiego Portu Lotniczego Lublin. To kolejny, ważny krok na drodze do powstania lotniska w Świdniku.

W uroczystości uczestniczyli: marszałek Krzysztof Hetman, wicemarszałek Krzysztof Grabczuk oraz członkowie Zarządu Województwa: Jacek Sobczak i Tomasz Pękalski. Administrację rządową reprezentowała wicewojewoda Henryka Strojnowska, natomiast samorząd Lublina prezydent Krzysztof Żuk. Nie zabrakło również dyrektora budownictwa w firmie Budimex SA Radosława Górskiego, przedstawiciela konsorcjum Budimex SA, wykonawcy terminala. Uroczystego poświęcenia dokonał metropolita lubelski abp Stanisław Budzik.

Przypomnijmy. Budowa terminala ma zakończyć się w lipcu 2012 r. Liczący 11 tys. metrów kwadratowych budynek składa się z trzech skrzydeł. W skrzydle zachodnim ulokowana będzie strefa przylotów, we wschodnim strefa odlotów. Skrzydło południowe zajmą przystanek kolejowy i towarzyszące mu pomieszczenia biurowe przeznaczone dla administracji lotniska oraz służby celnej i granicznej. U zbiegu skrzydeł znajduje się hala odlotów z centralnie umieszczoną strefą odprawy bagażowo-biletowej.

Terminal będzie można rozbudować w kierunkach wschodnim i zachodnim. W hali odlotów na pasażerów czekać będzie 8 stanowisk rejestracji bagażu i odprawy biletowej. Dodatkowo

Budowa lotniska na żywo

Trzy kamery na bieżąco przekazują obraz z placu budowy lotniska w Świdniku. Aby zobaczyć, jak powstaje lotnisko wystarczy wejść na stronę internetową www.airport.lublin.pl/kamera-z-budowy i wybrać jedną z kamer. Port Lotniczy Lublin uruchomił również wirtualny spacer po lotnisku dostępny na www.fotolandswidnik.pl/airport/airport02.swf.

znajdą się tam 4 automatyczne kioski obsługi *self check-in*. Cała strefa odlotów będzie miała charakter przestrzeni otwartej. Mieścić się w niej będą: strefa kontroli bezpieczeństwa i odprawy celnej oraz strefa komercyjno-kateringowa w formie pasażu handlowego.

Koszt inwestycji to prawie 67 mln zł. Wykonawcą prac poznaliśmy w październiku 2011 r. Przetarg ogłoszony przez władze Portu Lotniczego wygrało polsko-hiszpańskie konsorcjum Budimex (lider: Budimex SA; partner: Ferrovial Agroman SA, Hiszpania).

Paweł Florek

Jacek Sobczak, członek Zarządu Województwa Lubelskiego i przewodniczący Rady Nadzorczej Portu Lotniczego Lublin podpisuje akt wmurowania kamienia węgielnego, a następnie zamurówuje kamień w miejscu przyszłego terminala lotniczego (fot. Mikołaj Majda)

POLICJA

widzi więcej i lepiej słyszy

Jedna z lubelskich ulic. Mężczyzna kradnie portfel. Zdarzenie obserwują policjanci na ogromnym monitorze. Dzięki cyfrowej mapie szybko lokalizują najbliższy patrol. Po kilku minutach sprawca zostaje ujęty. To nie scenariusz filmu fantasy, tylko efekt działania nowoczesnego stanowiska wspierania dowodzenia lubelskiej policji, sfinansowanego przez Unię Europejską.

Według statystyk województwo lubelskie należy do bezpiecznych regionów. Jednak policjanci i strażacy chcą działać jeszcze sprawniej. Dlatego komendy wojewódzkie policji i straży pożarnej w Lublinie postanowiły wspólnie zadbać o większe bezpieczeństwo mieszkańców regionu.

Komendom zależy głównie na polepszeniu łączności między poszczególnymi służbami ratowniczymi, aby pomoc poszkodowanym była szybka i skuteczna. Obecnie wykorzystywane przez policjantów systemy komunikacji są przestarzałe. Opierają się na radiotelefonach, które działają niezależnie od siebie i mają jedynie lokalny zasięg. W dodatku nie zapewniają komunikacji radiowej między dyspozytorem KWP a patrolami znajdującymi się w dowolnym miejscu na terenie województwa. Funkcjonariusze borykają się też z brakiem radiowych sieci współdziałania

między lubelskimi służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ratownictwo, co utrudnia ich współpracę.

Policjanci i strażacy mówią jednym głosem

Mundurowi znaleźli sposób na rozwiązanie problemów z łącznością. Okazały się nim fundusze europejskie z Regionalnego Programu Operacyjnego. Dzięki wspólnym zabiegom policji i straży pożarnej powstało w Lublinie nowoczesne, w pełni multimedialne, Stanowisko Wspierania Dowodzenia. W efekcie obie służby będą mogły korzystać z jednej platformy komunikacji głosowej. Ponadto policjanci z komendy miejskiej w Lublinie pozyskają na własność światłowodową sieć szkieletową, ułatwiającą łączność na terenie miasta. Natomiast w komendach powiatowych policji pojawią się 24 bezpłatne punkty dostępu do Internetu.

**W pełni wyposażone stanowisko dowodzenia.
W tle gigantyczny ekran z cyfrową mapą**

Kto, gdzie, za ile?

Lubelskie bezpieczne

Beneficjent: **Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie**

Partner: **Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie**

Obszar: **województwo lubelskie**

Wartość projektu: **19,74 mln zł**

Dofinansowania z UE: **13,46 mln zł**

Liderem projektu „Lubelskie bezpieczne” jest Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie, która pokryła 15% jego wartości. Łączny koszt wynosi blisko 20 mln zł, z czego prawie 13,5 mln zł (85%) pochodzi z RPO. Przedsięwzięciu partneruje Komenda Wojewódzka PSP w Lublinie.

– Wszystko zaczęło się 29 maja 2009 roku, kiedy Zarząd Województwa Lubelskiego ogłosił konkurs do Działania 4.1 Społeczeństwo Informacyjne. Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie złożyła wniosek o dofinansowanie projektu „Lubelskie Bezpieczne”. Zaproponowane przedsięwzięcie jest zaplanowane do realizacji w partnerstwie z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej, bowiem od dawna dotychczasowe stanowisko kierowania w KMP w Lublinie nie spełniało wymogów prawie 400-tysięcznego miasta – informuje **mł. insp. Janusz Wójtowicz**, rzecznik Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji.

Szybciej po pomoc

Nowoczesne Stanowisko Wspierania Dowodzenia otwarto na początku listopada. W Komendzie Miejskiej Policji, przed ogromnym monitorem, na którym widać mapę Lublina, podgląd z kamer monitoringu i poszczególne patrole, pracuje czterech pracowników cywilnych, odbierających telefony z numeru 112. Gdy linie są zajęte, połączenia przejmują policjanci. Dane, przekazywane przez poszkodowanego w formie głosowego formularza, zapisywane są w systemie. Na monitorze pojawia

się obraz z miejsca zdarzenia. Cyfrowy lokalizator natychmiast odszukuje patrole, które są najbliższe. To spore ułatwienie dla oficera dyżurnego, który może ocenić skalę przestępstwa i skierować do pomocy odpowiednią liczbę funkcjonariuszy lub powiadomić inne służby ratownicze, np. straż pożarną, pogotowie ratunkowe, gazowe lub energetyczne. Nowy system łączności objął też komendy powiatowe. W rezultacie znacznie skróci się czas na skuteczną interwencję nie tylko w Lublinie, ale także w całym województwie.

Co więcej nowatorskie rozwiązania teleinformatyczne umożliwią obsługę zgłoszeń pochodzących z systemu eCall, ostrzegającego o wypadkach samochodowych. W razie poważnego wypadku system automatycznie nawiązuje połączenie z numerem alarmowym 112 i przesyła informacje o położeniu pojazdu. Pozwala to na szybką reakcję służb ratowniczych, a tym samym ocalenie życia i zdrowia osób, które mogą nie wiedzieć, gdzie się znajdują lub mogą być nie zdolne do porozumiewania się.

– Słowa uznania za wdrożenie systemu wspomaganie dowodzenia w lubelskim garnizonie wyraził Zastępca Komendanta Głównego Policji nadinsp. Waldemar Jarczewski podkreślając, że wskutek naszych doświadczeń korzyści będzie miała cała Polska – relacjonuje J. Wójtowicz.

Lepsza komunikacja

Obok SWD lubelscy policjanci wzbogacą się o szkieletową sieć optyczną, która umożliwi łatwiejszą komunikację między komendami i komisariatami na terenie Lublina. Sieć szkieletowa obejmie też komendę wojewódzką PSP, w której dodatkowo powstanie stanowisko oficera dyżurnego. Obecnie łączność między KWP i KMP w Lublinie a Wydziałem Transportu KWP oraz IV Komisariatem Policji przy ul. Zana, odbywa się za pomocą kabli światłowodowych, które nie należą do policji. Jak przyznają funkcjonariusze, dla zapewnienia pełnej funkcjonalności SWD konieczne jest wykorzystanie na terenie miasta światłowodów o dużych przepustowościach, których właścicielem będzie policja. Budowa sieci szkieletowej, dofinansowana przez Regionalny Program Operacyjny, rozwiąże ten problem i spowoduje uniezależnienie Policyjnej Sieci Teleinformatycznej od zewnętrznych dostawców.

Dyspozytor lokalizuje najbliższy patrol policji

Czas to... ludzkie życie. Policjanci błyskawicznie reagują na każde zgłoszenie

Darmowy Internet od... policji

Policjanci chcą być bliżej mieszkańców. W komendach i komisariatach w regionie pojawią się 24 publiczne punkty bezpłatnego dostępu do Internetu, które będą informowały m.in. o pracy policji. Z darmowego dostępu można skorzystać w lubelskich komisariatach, a także w Bełżycach, Bychawie i Niemcach oraz w komendzie miejskiej i wojewódzkiej w Lublinie.

– *To nowoczesna platforma do komunikacji ze społeczeństwem, ale także z policjantami. Pozytywna ocena naszej służby przez obywateli jest dla nas priorytetem. Ciągłe doskonalimy swoje umiejętności. Jednak w parze z naszymi kwalifikacjami musi iść technika* – mówi **nadinsp. Dariusz Działo**, Lubelski Komendant Wojewódzki Policji.

Znają się na unijnych dotacjach

Fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego nie są jedynymi, z których skorzystała lubelska policja. Dzięki dofinansowaniu z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF)

na Lubelszczyznę trafiło 149 mobilnych terminali, przeznaczonych dla ruchomych patroli policji. Urządzenia umożliwiły łączność z Systemem Informacyjnym Schengen. W skali kraju kupiono łącznie 3 223 mobilne terminalne.

Komendy z województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego wzbogaciły się również o 90 cyfrowych central telefonicznych. Komenda Wojewódzka Policji w Lublinie otrzymała 8 sztuk. Fundusze pozwoliły na doposażenie jednostek policji, których działania mają wpływ na ochronę zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz na zapewnienie bezpieczeństwa Obszaru Schengen.

O dotacje postarali się też strażacy. Pozyskane środki z Regionalnego Programu Operacyjnego wykorzystano na wyposażenie państwowej i ochotniczej straży pożarnej w nowoczesne wozy bojowe, łódź ratunkową oraz utworzenie na miejscu byłej fabryki Ursus w Lublinie bazy treningowej, umożliwiającej symulację pożaru.

Paweł Florek

Stanowisko dyżurnego – w pełnej gotowości

Turystyczne

**Brama
Krakowska,
gotycki
symbol
Lublina**

cuda Lublina

„Cudze chwalicie, swego nie znacie”. To popularne przysłowie wydaje się nie tracić na aktualności. Często zachwycamy się egzotycznymi miejscami za granicą, zapominając że tu w Lublinie mamy również prawdziwą turystyczną „perelkę”.

Kaplica Trójcy Świętej znajduje się na liście Dziedzictwa Europejskiego. Jest wyjątkowym świadectwem zetknięcia się i zgodnej koegzystencji dwóch wielkich kręgów kulturowych – bizantyńskiego Wschodu i łacińskiego Zachodu. Freski z 1418 r. we wnętrzu królewskiej Kaplicy, ufundowane przez króla Władysława Jagiełłę, zachowały się jako jedyne w Polsce prawie w całości. Wieża zamkowa z XIII w. jest jednym z nielicznych we wschodniej Polsce zabytków sztuki romańskiej. Kaplica była świadkiem wielu ważnych wydarzeń, w tym Unii Lubelskiej w 1569 r. Ale od początku...

Krótką lekcją historii

W XIV wieku wielki budowniczy Polski, król Kazimierz Wielki, uznał istotne znaczenie Lublina dla kraju i kazał gród umocnić i przebudować. Wtedy to na Wzgórzu pojawiły się zabudowania w stylu gotyckim skupione na planie czworoboku. Powstały także mury obronne, brama oraz budynek mieszkalny. W centralnym miejscu znalazła się romańska wieża. Natomiast murowana kaplica zamkowa p.w. Trójcy Św. stała w południowo-wschodnim narożu Wzgórza. Kaplica była wtedy budowlą jednokondygnacyjną z prezbiterium zwieńczonym blankami.

W XV i XVI wieku Zamek nabierał znaczenia. Jego częstymi gośćmi bywali królowie, dostojnicy, odbywały się tu zjazdy i sejmiki Korony i Litwy. W 1520 roku rozpoczęto rozbudowę zamku, którą – przynajmniej w części – przypisuje się włoskiemu architektowi Bartłomiejowi Berecciemu. W efekcie Zamek stał się pierwszą renesansową budowlą na ziemi lubelskiej. Również Kaplica Trójcy Świętej otrzymała elementy renesansowe.

Niestety czasy prosperity nie trwały długo. W latach 1655–1657 Zamek został niemal całkowicie zburzony. Ocala-

ły szczęśliwie kaplica zamkowa oraz baszta. Czas rozbiorów również położył się cieniem na jego historii. W początkach XIX wieku rząd Królestwa postanowił w miejsce dawnego Zamku wybudować więzienie. W latach 1823–1826 wniesiono część budowli w stylu neogotyckim, uzupełniając ją o cechy neoklasycyzmu. Zamek stał się pierwszym w Polsce gmachem więziennym o charakterze średniowiecznej budowli obronnej. Przetrzymano tam powstańców styczniowych, działaczy rewolucyjnych, a w dwudziestoleciu międzywojennym także działaczy komunistycznych.

Ważną datą w burzliwej historii lubelskiego Zamku był rok 1899. Wtedy to malarz lubelski Józef Smoliński dokonał odkrycia zabytkowych fresków (odsłaniając przedstawienie fundacyjne). Wydarzenie to zapoczątkowało wieloletni okres prac konserwatorskich obiektu. Druga wojna światowa to ponury okres w historii Zamku, który – obok Majdanka – stał się miejscem kaźni wielu ofiar hitlerowców. Po wojnie NKWD i UB wykorzystywały go jako więzienie. W 1954 roku „nowa władza” przeznaczyła Zamek na cele kulturalne. Powstało tam Muzeum Okręgowe oraz Wojewódzki Dom Kultury. Gdy budynek przejęło Muzeum Lubelskie ruszyły prace konserwatorskie, zwłaszcza w Kaplicy Trójcy Świętej. Kolejne remonty i rewitalizacje miały miejsce w latach 70. i 80. XX wieku. Ostatni etap prac konserwatorskich w kaplicy, trwających z przerwami całe stulecie, zakończył się w 1997 r.

Od Unii Lubelskiej do Unii Europejskiej

Muzeum Lubelskie bardzo szybko dostrzegło zalety funduszy europejskich. Już w 1995 roku, w ramach programu ochrony europejskiego dziedzictwa architektonicznego, pozyskało pierwsze środki, które pozwoliły zakończyć prace kon-

Zamek Lubelski,
mieszanka architektonicznych stylów

Kaplica Trójcy Świętej,
zdobiona freskami z XV w.

Kaplica Trójcy Świętej wśród najfajniejszych

Niezwykle miłe wyróżnienie spotkało niedawno Muzeum Lubelskie. W plebiscycie „Polska jest najfajniejsza” ogłoszonym przez magazyn *National Geographic Traveler* Kaplica Trójcy Świętej znalazła się wśród laureatów zdobywając tytuł jednego z siedmiu nowych cudów Polski. Nominowanych do konkursu było 35 miejsc wybranych z całego kraju. Serdecznie gratulujemy!

serwatorskie w Kaplicy Trójcy Świętej. Dzięki temu wsparciu w 1997 roku udostępniono ją zwiedzającym.

W latach 2006–2008 na wzgórzu zamkowym przeprowadzone zostały gruntowne prace remontowe, modernizacyjne i konserwatorskie oraz zabezpieczenia konstrukcyjne w partii fundamentów. Głównym celem projektu było zachowanie dla przyszłych pokoleń najcenniejszych zabytków Lublina i regionu – historycznej zabudowy Zamku Lubelskiego wraz z Kaplicą Trójcy Świętej i romańską wieżą oraz Bramy Krakowskiej. Prace sfinansowane zostały ze środków unijnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego oraz wkładu własnego Województwa Lubelskiego. Realizacja projektu kosztowała w sumie 10 mln zł.

Kolejne fundusze pojawiły się wraz z uruchomieniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, w ramach którego Muzeum realizuje projekt pt.: *Konserwacja najcenniejszych zabytków Lublina – Kaplicy Trójcy Świętej i zabudowy wzgórza zamkowego oraz Bramy Krakowskiej*. Całkowita wartość projektu to ponad 14 mln zł, z czego dofinansowanie z Unii Europejskiej wynosi blisko 8 mln zł. Prace idą pełną parą. Oprócz remontu zewnętrznej elewacji oraz renowacji baszty i kaplicy gros prac związanych jest także z wnętrzem muzeum. Pracownicy muzeum liczą, że nowy taras widokowy na wieży zamkowej będzie

nie lada gratką dla turystów. Po zejściu z wieży turyści będą mogli odpocząć w zamkowej kawiarni. Zostanie również udostępnione przyziemie kaplicy, w którym eksponowane będą fragmenty zabytkowej kamieniarki (XVI i XVII w.) z terenu wzgórza zamkowego oraz Starego Miasta. W odnowionej sali edukacyjnej będzie można organizować spotkania na 80 osób. W podziemiach zamku powstały nowoczesne magazyny. Zaadaptowano na ten cel nieużywane piwnice. Do odnowionych pomieszczeń trafią m.in. eksponaty archeologiczne. W południowym skrzydle zamku powstaje nowa wystawa archeologiczna. Będzie jedną z najnowocześniejszych w kraju. Wszystkie nowe atrakcje turystyczne powinny być dostępne dla turystów latem 2012 roku.

Remigiusz Małeki

Widok na Kaplicę Trójcy Świętej
i wieżę zamkową
(tzw. Donjon)

Źródła: www.tnn.pl i www.zamek-lublin.pl

Po pierwsze ekologia

Zielone kopuły biogazowni, białe wiatraki na polach oraz płyty solarne przy domach zaczynają wrastać w krajobraz Polski. Inwestycje w energię odnawialną stają się bardzo popularne i przynoszą wiele korzyści. Dla województwa lubelskiego, którego znakiem rozpoznawczym jest czyste środowisko, ma ona szczególne znaczenie.

Do 2020 roku 15% energii wykorzystywanej w Polsce powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych. W 2010 roku było to prawie 10%. Jak przekonują eksperci, popyt na „zieloną energię” stale rośnie, a napędzają go przede wszystkim rządowe dopłaty oraz fundusze europejskie. – *Stabilny system wsparcia jest kluczowym elementem rozwoju odnawialnych źródeł energii w każdym kraju, także w Polsce* – mówił w rozmowie z Polsat News **Arkadiusz Sekściński**, dyrektor Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej. Dobry klimat dla OZE wykorzystują także firmy działające w branży energetycznej. Inwestują w hale produkcyjne i nowe technologie oraz zwiększają produkcję, której część przeznaczają na eksport.

Solary są w modzie

Szczególnie szybko rozwija się energetyka słoneczna. Przydomowe baterie słoneczne oraz kolektory na dachach zyskują na popularności. Sprzedaż instalacji solarnych w Polsce ciągle rośnie. Według informacji Pulsu Biznesu liderem tego sektora w Europie pozostają Niemcy, gdzie rocznie sprzedaje się ponad milion metrów kwadratowych kolektorów. Polska jest ósma, z wynikiem 146 tys. metrów kwadratowych.

Moda na czerpanie energii ze słońca zapanowała także w naszym regionie. Zdaniem **Sławomira Sosnowskiego**, wice-marszałka województwa lubelskiego, wiele gmin zdecydowało się na instalację solarów dzięki wsparciu z Unii Europejskiej. – *Koszt założenia baterii słonecznych jest wysoki, dlatego samorządy wspólnie z mieszkańcami chętnie występowały po dotacje na ten cel* – podkreśla.

W Regionalnym Programie Operacyjnym zorganizowano jeden konkurs, w którym można było otrzymać dotację m.in. na zakup kolektorów słonecznych. Do wzięcia było ponad 59 mln zł. Urząd Marszałkowski przyjął w sumie 16 wniosków. Ich wartość przekroczyła 117 mln zł. Samorządy i spółki komunalne wniosowały łącznie o 95 mln zł. Ostatecznie funduszy wystarczyło na 10 projektów, z których tylko jeden nie dotyczył montażu kolektorów.

Ciepło i tanio

Środki trafiły m.in. do gminy Kraśnik. – *Od dłuższego czasu poszukiwaliśmy źródeł finansowania instalacji solarnych, przede wszystkim ze względu na położenie województwa lubelskiego i dużą liczbę słonecznych dni w ciągu roku, które dają możliwość efektywnego wykorzystywania energii słonecznej* – informuje **Mirosław**

Chapski, wójt gminy. Samorząd pozyskał ponad 3,3 mln zł, za które kupił 427 kompletów baterii słonecznych dla indywidualnych odbiorców i instytucji publicznych.

Inwestycja okazała się bardzo opłacalna. Zastąpienie gazu i węgla energią słoneczną wykorzystywaną do podgrzewania wody obniżyło koszty ogrzewania. Zyskało także środowisko. – *Jesteśmy zainteresowani tematyką odnawialnych źródeł energii nie tylko ze względu na oszczędności, ale przede wszystkim ze względu na ochronę środowiska i zasobów naturalnych przez mniejszą emisję do atmosfery szkodliwych gazów cieplarnianych. W tym celu Urząd Gminy współpracuje z innymi podmiotami także w kwestii pozyskiwania energii wiatrowej* – podkreśla **Mirosław Chapski**.

Na specjalnie uruchomionej stronie internetowej www.solarykrasnik.pl możemy sprawdzić ile energii udało się wytworzyć z baterii słonecznych.

Czyste powietrze to znak rozpoznawczy Polesia Lubelskiego. Aby je chronić, władze pięciu gmin zrzeszonych w partner-

Czym jest kolektor słoneczny?

Fot. stock.xchng

Kolektor słoneczny to urządzenie do pozyskiwania energii słonecznej, która jako ciepło przechodzi przez układ solarny do zasobnika z wodą użytkową. Inaczej mówiąc jest to urządzenie do konwersji energii słonecznej na ciepło. Energia docierająca do kolektora zamieniana jest na energię cieplną nośnika ciepła, którym może być ciecz (glikol, woda) lub gaz (np. powietrze).

Wydajność kolektorów słonecznych uzależniona jest przede wszystkim od ich budowy. Ze względu na zastosowaną konstrukcję, wśród kolektorów wyróżniamy dwa rodzaje: płaskie i próżniowe.

Źródło: www.solarybilgoraj.pl

Baterie słoneczne na jednym z domów w gminie Biłgoraj

stwie „Dolina Zielawy” zainwestowało w energię odnawialną z pomocą funduszy unijnych. Na 14 budynkach publicznych i 911 gospodarstwach domowych zamontowano kolektory słoneczne. Samorządowcy przyznają, że wysokie koszty utrzymania istniejących instalacji ciepłych oraz ich zły stan techniczny były istotną barierą dla rozwoju agroturystyki w północnej części województwa lubelskiego.

– Naszą ideą jest stworzenie warunków do rozwoju agroturystyki, dlatego zdecydowaliśmy się na realizację projektu „Czysta Energia w Dolinie Zielawy”. Zamontowanie kolektorów słonecznych powoduje zmniejszenie kosztów funkcjonowania gospodarstw domowych. Zaoszczędzone w ten sposób środki mogą być wykorzystane np. na uruchamianie gospodarstw agroturystycznych, do czego gorąco namawiamy mieszkańców „Doliny Zielawy” – przyznaje **Piotr Dragan**, wójt Wisznia.

Energię z promieni słonecznych pozyskuje też gmina Biłgoraj, gdzie zainstalowanych zostanie 1336 baterii słonecznych. Część z nich już działa. Kolejne pojawią się do połowy 2012 r. Przewiduje się, że skorzysta z nich blisko 10 tys. osób. Inwestycja pochłonie ponad 11 mln zł, z czego niemal 9,5 mln zł dołoży Unia Europejska.

Słońce ogrzewa instytucje publiczne

Obok indywidualnych odbiorców z „zielonej energii” równie chętnie korzystają instytucje publiczne. Jedną z nich jest szpital w Radzynie Podlaskim. Przy okazji remontu i termomodernizacji budynków SP ZOZ na dachu obiektu zamontowano kolektory.

Solary na dachu szpitala w Radzynie Podlaskim tuż po zamontowaniu

Solary zainstalowano także w I i II Liceum Ogólnokształcącym we Włodawie oraz Domu Pomocy Społecznej w Różance. Wszystko w ramach projektu *Energia słońca dla juniorów i seniorów powiatu włodawskiego*, dofinansowanego z RPO.

Szansa na więcej

Choć pula funduszy przeznaczonych na odnawialne źródła energii w Regionalnym Programie Operacyjnym została wyczerpana, są szanse na dalsze finansowanie „zielonej energii” z RPO. Władze województwa kończą właśnie negocjacje z Komisją Europejską na temat podziału bonusów finansowanych z Krajowej Rezerwy Wykonania i dostosowania technicznego. Zarząd Województwa Lubelskiego chciałby przeznaczyć na OZE 19,5 mln euro z ponad 30 mln euro, które trafiły do naszego regionu.

Jak działają solary?

Fot. stock.xchng

Każda instalacja solarna składa się z baterii kolektorów, znajdującej się na dachu budynku, podgrzewacza zlokalizowanego wewnątrz budynku (zazwyczaj w sąsiedztwie kotła c.o.) i zespołu pompowo-sterowniczego umieszczonego obok podgrzewacza.

Kolektor zamienia promieniowanie słoneczne na ciepło. Nośnikiem ciepła jest niezamarzający roztwór glikolu propylenowego krążący w instalacji na skutek pracy pompy obiegowej w zespole sterowniczo-pompowym. Bateria kolektora połączona jest hydraulicznie z węzłownicą umieszczoną w podgrzewaczu wody użytkowej dwoma rurami miedzianymi o średnicy dobranej do wielkości baterii słonecznej. Nośnik (roztwór glikolu) zabiera ciepło z kolektorów i przenosi je do węzłownicy, która nagrzewa wodę w podgrzewaczu.

Z kolei jest już niemal pewne, że w unijnym budżecie na lata 2014–2020 znajdzie się więcej pieniędzy na wsparcie dla alternatywnej energii. Ma to związek z nową strategią Unii Europejskiej *Europa 2020*, według której priorytetem UE jest budowa gospodarki przyjaznej środowisku. – Na początku października 2011 roku Komisja Europejska opublikowała projekty rozporządzeń, które określą kierunki wsparcia w ramach budżetu na lata 2014–2020. Wskazują one, że środki unijne będą przeznaczane m.in. na finansowanie produkcji i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych oraz zapewnienie efektywności energetycznej – informuje na łamach biuletynu Fundusze Europejskie w Polsce **Adam Zdziebło**, wiceminister rozwoju regionalnego.

Paweł Florek

Międzynarodowe spotkanie w Lublinie

Wybrano najlepsze praktyki w projekcie FRESH

V Międzyregionalne Spotkanie Partnerów w ramach projektu FRESH – Forwarding Regional Environmental Sustainable Hierarchies finansowanego z Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IVC.

Od 14 do 17 listopada 2011 roku w Lublinie odbyło się V Międzyregionalne Spotkanie organizowane w ramach projektu FRESH, w którym Województwo Lubelskie pełni rolę partnera. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 11 organizacji partnerskich pochodzących z 5 państw oraz 7 regionów europejskich:

- ✦ Regionalna Agencja Rozwoju Kainuun Etu – Finlandia (Partner Wiodący);
- ✦ Władza Regionu Kainuu, Władza Regionu Päijät Häme, Uniwersytet w Lahti – Finlandia;
- ✦ Władza Regionu Mid-West, Władza Regionu South-West, Uniwersytet w Limerick – Irlandia;
- ✦ Władza Regionu Veneto, Uniwersytet w Padwie – Włochy;
- ✦ Agencja Rozwoju Regionalnego Regionu Wschodniego – Rumunia;
- ✦ Województwo Lubelskie – Polska.

Założeniem projektu FRESH jest wymiana doświadczeń pomiędzy regionami partnerskimi w zakresie planowania rozwoju regionalnego, mająca na celu podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności regionu. Główny nacisk położony jest na wspieranie rozwoju budownictwa ekologicznego, będącego jednym z kluczowych sektorów polityki innowacji Unii Europejskiej oraz uznanym jako jeden z priorytetów w ramach *Strategii Inteligentnych Specjalizacji (Smart Specialisation Strategy)*.

W trakcie trzech dni partnerzy projektu uczestniczyli w warsztatach, które swoim zakresem tematycznym obejmowały przede wszystkim podsumowanie i ocenę skuteczności transferu „dobrych praktyk” oraz omówienie procesu aktualizacji dokumentów strategicznych dla poszczególnych regionów (strategie rozwoju oraz strategie innowacji). Goście odwiedzili również IV Lubelskie Targi Energetyczne ENERGETICS, podczas których wzięli udział w seminarium przygotowanym przez Lubelski Klaster Ekoenergetyczny. Koordynatorem klastra jest Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, z którą Województwo Lubelskie współpracuje od początku realizacji projektu.

Podczas seminarium partnerzy z Irlandii oraz Finlandii zaprezentowali „dobre praktyki” związane z tematyką efektywności energetycznej w budownictwie. Warto nadmienić, iż inicjatywa Lubelskich Targów Energetycznych została przedstawiona jako dobra praktyka w projekcie z zakresu promowania rozwiązań przyjaznych środowisku wśród małych i średnich przedsiębiorstw.

Podsumowując okres dwóch lat dotychczasowej realizacji projektu (od stycznia do grudnia 2011 r.) należy podkreślić, iż zidentyfikowano 42 przykłady „dobrych praktyk”, pochodzących z różnych regionów partnerskich. W wyniku szczegółowej analizy dokonano selekcji 14 „najlepszych praktyk”, prezentujących najciekawsze i najbardziej innowacyjne przykłady do-

Czym jest projekt FRESH?

FRESH, czyli *Forwarding Regional Environmental Sustainable Hierarchies* to projekt inicjatywy regionalnej realizowany w ramach Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IVC. Został zaakceptowany w drugim naborze Programu Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IVC w ramach Priorytetu I: Innowacyjność i gospodarka oparta na wiedzy. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Jego budżet wynosi 2 mln euro (85% stanowią środki unijne, 15% to wkład własny partnerów).

Głównym celem projektu jest wzmocnienie rozwoju regionalnego poprzez wykorzystanie nowoczesnych modeli kształtowania polityki regionalnej. Udział Województwa Lubelskiego w projekcie pozwoli na zidentyfikowanie inicjatyw związanych z szeroko rozumianymi eko-innowacjami oraz poznanie dobrych praktyk w zakresie kształtowania polityki regionalnej zgodnej z zasadą zrównoważonego rozwoju, leżącą u podstaw strategii EUROPA 2020. Powyższe działania mają na celu przyczynianie się do poprawy jakości planowania strategicznego na poziomie regionalnym.

Realizacja projektu FRESH została zaplanowana na 3 lata i zakończy się w 2013 roku

świadczeń w zakresie m.in. planowania rozwoju regionalnego, metodologii oceny budynków zgodnej z zasadami budownictwa zrównoważonego, a także inicjatyw mających na celu promowanie i wdrażanie eko-innowacji. Wśród „najlepszych praktyk” wybranych przez partnerów projektu i przeznaczonych do transferu znalazły się także Lubelskie Targi Energetyczne ENERGETICS.

Efektem współpracy Województwa Lubelskiego z przedstawicielami władz regionalnych oraz instytucjami naukowo-badawczymi, zrzeszonymi w projekcie, będzie wdrożenie dwóch „najlepszych praktyk” w zakresie planowania regionalnego, pochodzących z Irlandii oraz Finlandii. Pierwsza z nich obejmuje zaadaptowanie elementów *Regional Planning Guidelines*, będącego dokumentem strategicznym dla regionu Mid-West w Irlandii oraz wprowadzenie na tej podstawie nowych zapisów w aktualizowanej obecnie *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006–2020*. W ramach wdrożenia drugiej

„najlepszej praktyki” opracowany zostanie tzw. eko-komponent, który będzie włączony do zaktualizowanej *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego*. Modelowym dokumentem, na którym oparte będą prace nad sformułowaniem eko-komponentu jest *Regionalna Strategia Innowacji Regionu Päijät Häme 2009–2015*.

Zgodnie z harmonogramem projektu, pierwsze działania w ramach transferu „najlepszych praktyk” zostaną podjęte na początku 2012 r. Realizacja projektu FRESH została zaplanowana na 3 lata i zakończy się w 2013 roku.

Agata Kossakowska

Oddział Europejskiej Współpracy Terytorialnej

Tu dowiesz się więcej
www.freshproject.eu

Co-Financed by
European Regional
Development Fund and
made possible by the INTERREG IVC Programme

Fundusze dla firm w 2012 roku

Kolejne nabory wniosków o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego zorganizuje w 2012 roku Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.

Możliwość ubiegania się o dotację będą mieć przedsiębiorcy, uczelnie wyższe, jednostki naukowe oraz instytucje otoczenia biznesu. W budżecie Regionalnego Programu Operacyjnego do rozdystrybucji pozostało jeszcze ok. 440 mln zł (dane na grudzień 2011 r.).

Najwięcej środków trafi do mikro, małych i średnich firm. Będzie je można wykorzystać na przedsięwzięcia typowo inwestycyjne: zakup maszyn, urządzeń, nieruchomości, poszerzenie oferty o nowe produkty lub usługi czy zastosowanie technologii informatycznych. Pierwszy nabór wniosków skierowany do mikroprzedsiębiorstw działających dłużej niż 2 lata ruszy w styczniu. Kolejny, przeznaczony dla popularnych „mikrusów” funkcjonujących na rynku krócej niż 24 miesiące, zaplanowany został na marzec. W grudniu natomiast ogłoszony zostanie nabór wniosków dla małych i średnich firm. Szacuje się, że dostępne fundusze pozwolą na dofinansowanie ok. 500 projektów.

W odrębnych konkursach, przewidzianych na marzec i wrzesień, przedsiębiorstwa będą mogły ubiegać się o dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu ochronę środowiska naturalnego w zakresie termomodernizacji budynków, w których prowadzona jest działalność gospodarcza lub w zakresie produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. W 2012 roku przewidziano także nabory wniosków dla firm zainteresowanych promocją, udziałem w wystawach i targach gospodarczych, zakupem badań i nowoczesnych technologii oraz specjalistycznych usług doradczych.

Gdzie udać się po informacje?

Wszystkie niezbędne informacje o naborach wniosków, dokumenty i podręczniki znajdują się na stronie internetowej www.lawp.eu.

Na pytania odpowiadają też **konsultanci Punktu Informacyjnego LAWP** pod numerami tel.:

81 462 38 31, 81 462 38 12

lub osobiście w siedzibie

Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości

przy ul. Wojciechowskiej 9a w Lublinie,

od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30–15.30.

Z unijnego wsparcia będą mogły skorzystać również instytucje otoczenia biznesu, uczelnie oraz jednostki badawcze. Dla tych ostatnich środki z RPO to duża szansa na inwestycje w infrastrukturę naukową, która pozwoli rozszerzyć prace badawcze w zakresie B + R (Badania + Rozwój) i zwiększyć ilość nowoczesnych rozwiązań technologicznych w dziedzinach kluczowych dla rozwoju Lubelszczyzny. Instytucjom otoczenia biznesu środki z Regionalnego Programu Operacyjnego dadzą możliwość rozszerzenia zakresu usług oferowanych przedsiębiorcom w obszarze udzielania informacji, organizowania szkoleń, doradztwa oraz usług B + R.

Katarzyna Kuszpit

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie

Pomysłów na wykorzystanie unijnych dotacji jest wiele.
Oto jeden z nich – profesjonalne studio nagrań w Chełmie

Dane kontaktowe

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
Departament Regionalnego
Programu Operacyjnego
ul. F. Stefczyka 3b
20-151 Lublin
tel. 81 441 67 38
fax 81 441 67 40

Punkt informacyjny
tel. 81 441 67 50
tel. 0-800-888-776
(bezpłatna infolinia)
www.rpo.lubelskie.pl
e-mail: drpo@lubelskie.pl

**Filia Urzędu Marszałkowskiego
w Białej Podlaskiej**
ul. Warszawska 14
21-500 Biała Podlaska
tel. 83 343 58 44
fax 83 342 28 82
e-mail: biala@lubelskie.pl

**Filia Urzędu Marszałkowskiego
w Chełmie**
Plac Niepodległości 1
22-100 Chełm
tel. 82 563 02 08
fax 82 565 13 88
e-mail: chelm@lubelskie.pl

**Filia Urzędu Marszałkowskiego
w Zamościu**
ul. Partyzantów 94
22-400 Zamość
tel. 84 638 42 35
fax 84 639 31 34
e-mail: zamosc@lubelskie.pl

**Lubelska Agencja Wspierania
Przedsiębiorczości w Lublinie**
ul. Wojciechowska 9a
20-704 Lublin
tel. 81 462 38 00
fax 81 462 38 40

Punkt informacyjny
tel. 81 462 38 31
tel. 81 462 38 12
www.lawp.eu
e-mail: lawp@lubelskie.pl

lubelskie
Smakuj życie!

Bezpłatna infolinia RPO

800 888 776

www.rpo.lubelskie.pl

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
LUBELSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

